

Quicksan natuurwaardenonderzoek Plaatsing kleine windmolen



Beoordeling van potentiële effecten op beschermde gebieden (Natura 2000, Gelders Natuurnetwerk en weidevogelgebieden) en beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Quickscan natuurwaardenonderzoek plaatsing kleine windmolen naast een erf aan de [redacted] te [redacted]

Beoordeling van potentiële effecten op beschermde gebieden (Natura 2000, Gelders Natuurnetwerk en weidevogelgebieden) en beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel
Correspondentieadres:



i.s.m. [redacted]



BTW-ID: NL001388212B56

E:

Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Opdrachtgever: E.A.Z. Wind



Abonnementhouder van de Nationale Databank Flora en Fauna

Projectnummer en versie: 4950 versie 1.0	Status: definitief
Locatie plangebied: [redacted] te [redacted]	Rapportdatum: 08-12-2022
Auteur: [redacted]	Veldbezoek uitgevoerd door: [redacted]

De vermelde medewerkers in deze rapportage zijn akkoord met openbaring van zijn of haar persoonsgegevens in het kader van de AVG-privacy wetgeving.

Inhoudsopgave

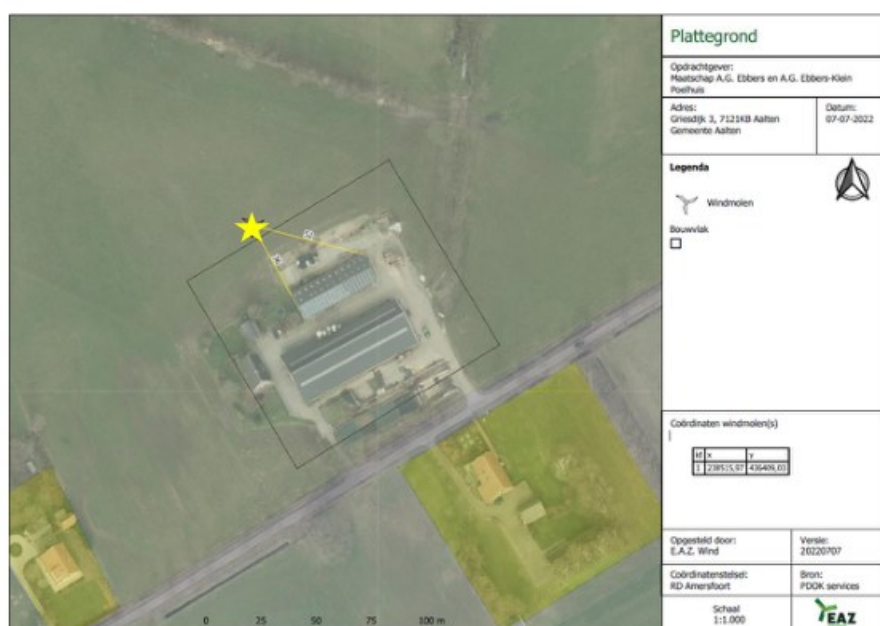
Inhoudsopgave	1
Hoofdstuk 1 Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doelstelling.....	4
1.3 Onderzoeksgebied.....	5
Hoofdstuk 2 Toetsingskaders.....	7
2.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000	7
2.2 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming.....	7
2.3 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland.....	8
Hoofdstuk 3 Gebiedsbescherming.....	9
3.1 Natura 2000-gebieden.....	9
3.2 Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone	9
3.3 Weidevogelgebied.....	10
Hoofdstuk 4 Soortenbescherming	12
4.1 Werkwijze	12
4.2 Literatuur.....	12
4.3 Effecten en toetsing vogels	13
4.4 Effecten en toetsing vleermuizen	14
4.5 Effecten en toetsing overige soort(groep)en	15
Hoofdstuk 5 Conclusie	16
5.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000	16
5.2 Wet natuurbescherming; soortenbescherming	16
5.3 Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone	16
5.4 Weidevogelgebieden.....	16

HOOFDSTUK 1

INLEIDING

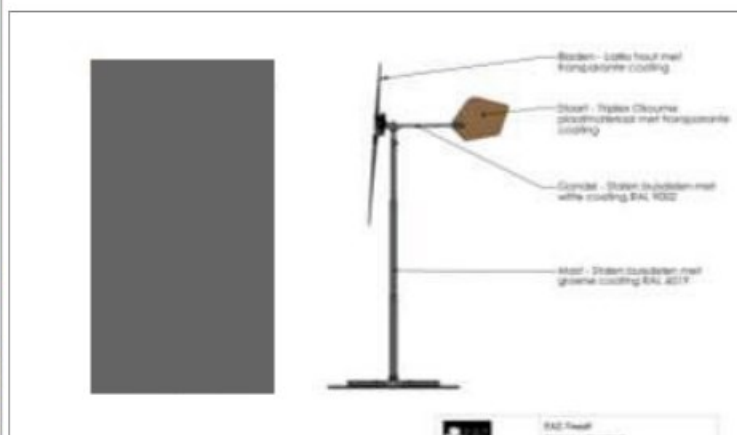
1.1 Aanleiding

Er zijn plannen om een kleine windmolen te plaatsen naast een erf aan de [REDACTED] te [REDACTED] gemeente Aalten. In verband met de planologische procedures die daarvoor moeten worden doorlopen, is gevraagd om een verkennend natuuronderzoek uit te voeren voor deze locatie. Voorliggende rapportage bevat deze ecologische effectbeoordeling. Op onderstaande plattegrond wordt de exacte locatie van de windmolen aangegeven.



Figuur 1.1: Locatie windmolen (gele ster) nabij het erf aan de [REDACTED] te [REDACTED]

Het voornemen is een kleine windmolen te plaatsen van het type EAZ-13.2. Deze windmolen heeft een ashoogte van 15 meter en wieken van 6,6 meter (diameter wieken bedraagt 13,2 meter). De maximale tiphoogte van de wieken bedraagt circa 21,6 meter. De kleine windmolen wordt geplaatst op een eenvoudige plaat- of paalfundering en de aanlegwerkzaamheden nemen hooguit enkele dagen in beslag. Op onderstaande afbeeldingen wordt het te plaatsen type windmolen weergegeven.



Kleine windmolen zoals beoogd wordt te plaatsen in het plangebied en voor- en zijaanzicht van beoogde molen.

Voorliggend rapport beschrijft de gevolgen van het plaatsen en benutten van een kleine windmolen. Op onderstaande afbeelding wordt de te plaatsen kleine windmolen in perspectief met een 'gangbare' windturbine met een ashoogte van 100 meter geprojecteerd. Hieruit blijkt de relatief geringe hoogte van deze kleine windmolen.



Figuur 1.2. Perspectief van de te plaatsen kleine windmolen (links op afbeelding) en een gangbare windturbine (rechts op afbeelding).

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen plaatsing van een kleine windmolen verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten flora en fauna, Natura 2000-gebieden of uit de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk of weidevogelgebieden. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten flora en fauna, dan is voor de ingreep mogelijk een ontheffing vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Indien sprake is van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden, dan is voor de ingreep mogelijk een vergunning vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het Gelders Natuurnetwerk en van belangrijk weidevogelgebied is alleen onder voorwaarden toegestaan binnen de ruimtelijke procedures.

1.3 Onderzoeksgebied

De windmolen wordt ten noordwesten van het erf geplaatst. De plek waar de molen geplaatst wordt bestaat uit agrarische cultuurgrond, tijdens het veldbezoek in gebruik als grasland en bestaat uit een soortenarme grazige vegetatie. Er is geen opgaande begroeiing in de vorm van bomen of bosschages aanwezig op de molenlocatie. Aangrenzend aan de turbinelocatie ligt intensief beheerd agrarisch grasland en bebouwd erf. Onderstaande foto's geven een indruk van het onderzoeksgebied en de aangrenzende gronden.





Indruk van het onderzoeksgebied en de omgeving.

2.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

Het gebiedsbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden) in Nederland. Projecten die significante gevolgen voor deze gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel – zonder vergunning – niet toegestaan. Ook het vaststellen van plannen zoals een bestemmingsplan of een inpassingsplan is niet toegestaan, indien het betreffende plan significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Naast directe effecten (bijv. ruimtebeslag), dient ook gekeken te worden naar indirecte effecten als gevolg van externe werking (bijv. door geluid, licht en stikstofdepositie). De eerste stap in de toetsing is vaak een voortoets. Als significante gevolgen in de voortoets niet op voorhand met zekerheid kunnen worden uitgesloten, dan is een passende beoordeling noodzakelijk. In dat geval is voor een project een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

2.2 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de wet zijn lijsten opgenomen met beschermde soorten. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

- onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit ontheffingsplicht artikel 3.10 uit de Wet natuurbescherming. Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld dient bij overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wn een ontheffing te worden aangevraagd. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de Wet natuurbescherming. Er is dan geen ontheffing nodig.

2.3 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)/Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. NNN/EHS zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen het NNN/EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

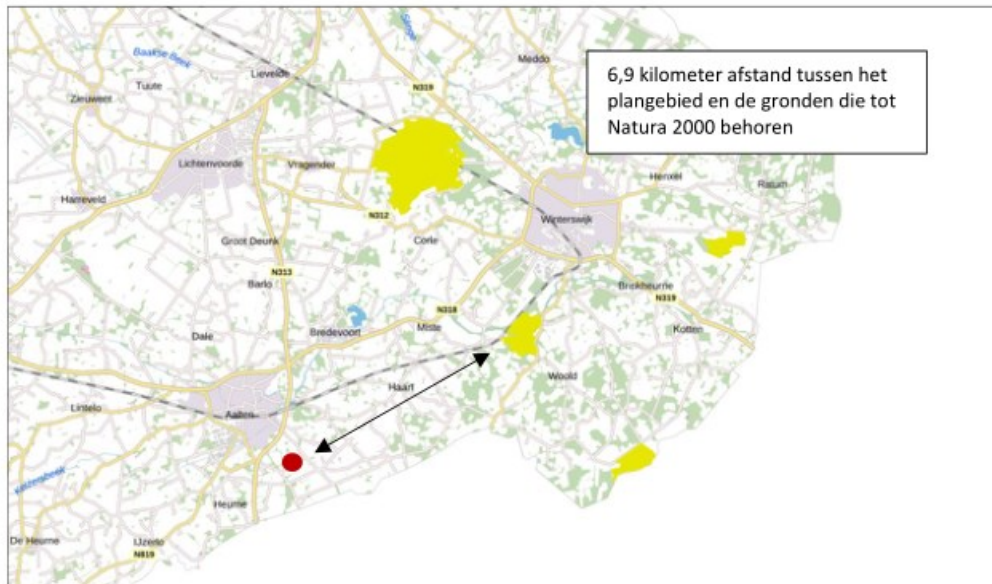
Concrete beleidsregels ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland zijn opgenomen in de vigerende provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Gelderland.

HOOFDSTUK 3

GEBIEDSBESCHERMING

3.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt op minimaal 6,9 kilometer afstand van Natura 2000-gebied. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied, is Bekendelle. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied weergegeven.



Ligging Natura 2000-gebieden ten opzichte van de molenlocatie. De molenlocatie wordt met de rode stip aangeduid. Gronden die tot Natura 2000 behoren worden met de gele kleur aangeduid (bron: pdok.nl).

Effectbeoordeling

Het plangebied ligt op grote afstand van omliggende Natura 2000-gebieden en is niet direct zichtbaar vanuit deze gebieden. Van optische verstoring van soorten in Natura 2000-gebieden is derhalve geen sprake. Het plangebied heeft ook geen ecologische relatie met op grote afstand gelegen Natura 2000-gebieden, waardoor bijvoorbeeld ook geen sprake is van uitwisseling van soorten tussen het plangebied en de omliggende Natura 2000-gebieden. Het plangebied betreft een boerenerf en agrarisch grasland die bedrijfsmatig in gebruik zijn, hier is geen leefgebied aanwezig van soorten waarvoor omliggende Natura 2000-gebieden zich kwalificeren. Van een significante verstoring door geluid of licht tijdens de bouwfase is gelet op de afstand tot omliggende Natura 2000-gebieden en de beperkte omvang en duur van de aanlegwerkzaamheden (enkele dagen) eveneens geen sprake. Relevante stikstofeffecten tijdens de bouw kunnen op voorhand worden uitgesloten. De aanlegwerkzaamheden zijn beperkt tot hooguit enkele dagen. In een dergelijk kort tijdsbestek treedt geen zodanige accumulatie aan stikstof in omliggende Natura 2000-gebieden op dat hierdoor sprake zo kunnen zijn van een merkbare verslechtering van de kwaliteit van voor stikstof gevoelige habitats (van soorten). Gelet op de afstand tussen het plangebied en Natura 2000-gebied en de locatie van de turbine nabij een intensief gebruikt erf van een agrarisch bedrijf, zijn ook geen structurele vliegbewegingen van vogels uit omliggende Natura 2000-gebieden over de turbinelocatie aan de orde. Significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden kunnen op voorhand met zekerheid worden uitgesloten. Het aanvragen van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

3.2 Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

Het plangebied ligt op minimaal 132 meter afstand van gronden die tot de Groene ontwikkelingszone behoren. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone in de omgeving van het plangebied weergegeven.



Ligging van Gelders Natuurnetwerk (GNN) in de omgeving van het plangebied. De molenlocatie wordt met de rode marker aangeduid. Gronden die tot de Groene Ontwikkelingszone (GO) behoren, worden met de lichtgroene kleur aangeduid (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

Beschermingsregime

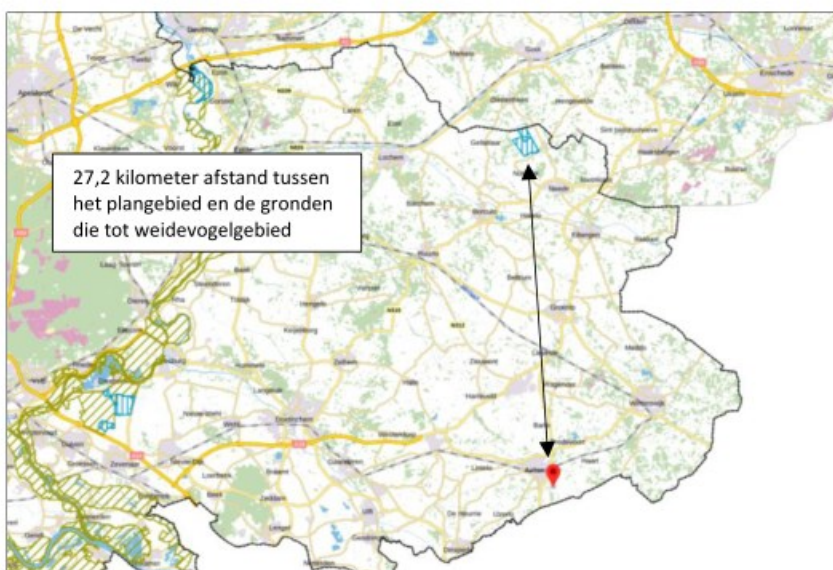
De bescherming van het Gelders Natuurnetwerk kent geen externe werking

Toetsing aan provinciaal beleid

Omdat het plangebied buiten het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone ligt, hoeft voorgenomen initiatief niet getoetst te worden aan provinciaal beleid t.a.v. Gelders Natuurnetwerk.

3.3 Weidevogelgebied

Het plangebied ligt op minimaal 27,2 kilometer afstand van gronden die tot belangrijk weidevogelgebied behoren. Op onderstaande afbeelding wordt de ligging van belangrijk weidevogelgebied in de omgeving van het plangebied weergegeven.



Ligging van belangrijk weidevogelgebied in de omgeving van de molenlocatie. De molenlocatie wordt met de rode marker aangeduid. Gronden die tot belangrijk weidevogelgebied behoren worden met de lichtblauwe arcering op de kaart aangeduid (bron: Ruimtelijke Plannen).

Effectbeoordeling

De molenlocatie ligt buiten gronden die in Gelderland zijn aangewezen als belangrijk weidevogelgebied. Er is geen sprake van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het weidevogelleefgebied waar de turbinelocatie in de omgeving van ligt. Ter plaatse van de turbinelocatie is weinig geschikt weidevogelleefgebied aanwezig. In theorie kunnen hier grondbroeders zoals weidevogels in de buurt broeden, maar gelet op de ligging op zeer korte afstand van het bedrijfsmatig in gebruik zijnde boerenerv worden hier geen broedende vogels verwacht waarvan het nest kan worden aangetast. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen nesten van vogels aangetroffen op de turbinelocatie. Van (grote) windturbines is bekend dat ze een versturende werking kunnen hebben op weidevogels. Weidevogels houden met hun broedterritoria veelal een afstand van enkele honderden meters aan tot grote windturbines. De maximaal bekende verstoringsafstand tot een grote windturbine bedraagt ca. 400 meter. Voor een kleine windturbine zal deze verstoringsafstand veel kleiner zijn, omdat een dergelijke kleine windturbine veel minder goed zichtbaar is voor weidevogels. Aangenomen wordt dat een kleine windturbine een maximale verstoringsafstand heeft van 200 meter en dit is vermoedelijk zelfs nog een worstcasebenadering, omdat in werkelijk de verstoringsafstand van een kleine windturbine nog kleiner is.

De kleine windmolen wordt direct naast intensief gebruikt agrarisch erf geplaatst, waarbij geldt dat er ook optische verstoring op treedt als gevolg van de aanwezigheid van mensen. Weidevogels broeden ook vrijwel nooit op korte afstand van een intensief gebruikt agrarisch erf waar dagelijks sprake is van voor weidevogels versturende bedrijfsactiviteiten. Ook in de NDFF zijn geen recente waarnemingen (< 10 jaar) van territoria aanwezig van weidevogels zoals grutto, wulp en tureluur binnen een afstand van ca. 200 meter van de turbinelocatie. Rondom de molenlocatie bevindt zich gangbaar agrarische cultuurgrond, geen waardevol broed- of foerageergebied, zoals natte graslanden of plas-drasoevers.

Geconcludeerd wordt dat de molenlocatie buiten gronden ligt die zijn aangewezen als belangrijk weidevogelgebied, waardoor het compensatiebeginsel van de provincie Gelderland voor weidevogelleefgebied niet van toepassing is. Bovendien blijkt uit de beoordeling dat geen sprake is van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het aangewezen weidevogelleefgebied waar de turbinelocatie van in de buurt ligt. Er is geen sprake van verlies aan geschikt broedbiotoop omdat de molen enkele meters ten noordwesten van het erf van een agrarisch bedrijf wordt geplaatst.

Bovendien is geen sprake van een wezenlijke verstoring van weidevogelleefgebied. Er zijn in de NDFF zijn geen recente waarnemingen van territoria van weidevogels aanwezig. De voorgenomen plaatsing van een kleine windturbine op het erf van het agrarisch bedrijf aan de Griesdijk 3 is derhalve niet in strijd met de bepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Gelderland ten aanzien van belangrijke weidevogelleefgebieden.

HOOFDSTUK 4

SOORTENBESCHERMING

4.1 Werkwijze

Er is tijdens het veldbezoek gekeken naar de aanwezigheid van beschermde dieren en op basis van het veldbezoek en een expertoordeel is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten en habitatkenmerken beoordeeld welke beschermde soorten er in het plangebied kunnen voorkomen. Daarbij is ook specifiek gekeken naar aanwezigheid van vleermuizen en broedvogels zoals uilen en zwaluwen in de bebouwing op het erf. Het veldonderzoek heeft een verkennend karakter en kan niet worden gezien als uitputtende soorteninventarisatie. Er zijn in de NDFF geen waarnemingen opgenomen van beschermde soorten op de molenlocatie.

4.2 Literatuur

Door Sweco is recent een beleidsevaluatie¹ uitgevoerd naar de effecten van het plaatsen van kleine windmolens binnen agrarische en niet-agrarische bouwpercelen in het buitengebied en in stedelijk gebied in de provincie Friesland. Daarbij is ook gekeken naar effecten van kleine windmolens op beschermde fauna, met name vogels en vleermuizen die gevoelig zijn voor windmolens i.v.m. mogelijke aanvaringsrisico's. Door Sweco is een risicoanalyse gemaakt op basis van literatuur en monitoringsdata over kleine windmolens.

- *Vogels*

Uit het onderzoek blijkt dat met name de grotere vogels een relatief hoog risico op een aanvaring met de kleine windmolens hebben. De soort met het hoogste risico is de kerkuil. Ook andere uilen lopen een relatief hoog risico, evenals meeuwen, ganzen, roofvogels en enkele zangvogels. Deze soortgroepen komen overeen met de soorten die in de literatuur naar voren komen als soorten die een relatief hoog risico op een aanvaring met windmolens hebben en derhalve regelmatig als slachtoffer worden aangetroffen. Vogels met een relatief beperkte kwetsbaarheid betreffen, naast soorten die niet waarschijnlijk aanwezig zijn binnen 100 meter van een boerderij, soorten die niet frequent nabij de molen zullen vliegen en bijvoorbeeld klein en/of wendbaar zijn. Steltlopers zijn bijvoorbeeld relatief snelle, wendbare vliegers die niet vaak in de directe nabijheid van een boerderij zullen voorkomen. Deze soorten lopen derhalve veelal een beperkt risico.

- *Vleermuizen*

Uit het onderzoek blijkt dat met name de rosse vleermuis, grootoorvleermuis en tweekleurige vleermuis een hoog risico op een aanvaring met een kleine windmolen lopen. Ook de baardvleermuis en laatvlieger lopen een relatief hoog risico. De soorten meervleermuis, watervleermuis, franjestaart, ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis lopen een relatief laag risico. Met name de vleermuizen die op grotere hoogte in de open ruimte vliegen en een relatief kleine populatie hebben zijn daarmee als kwetsbaar aangemerkt. Vleermuizen die op een relatief kleine hoogte, zoals vlak boven het wateroppervlak, vliegen en relatief algemeen zijn, zijn minder kwetsbaar. Ruige dwergvleermuizen lijken langs de mast van een windmolen omhoog richting de wieken te vliegen op zoek naar insecten. Daardoor is de gevoeligheid van deze soort relatief hoog. Gewone dwergvleermuizen komen vooral voor op een hoogte beneden de 20 meter, waardoor ook deze soort relatief gevoelig is voor aanvaringen met kleine windmolens. Zowel de ruige, als de gewone vleermuis zijn echter zeer algemeen, zodat de kwetsbaarheid van de soort als relatief laag wordt ingeschat, ondanks mogelijk frequente aanvaringen met windmolens. De als kwetsbaar aangemerkte soorten komen overeen met de soorten die in de literatuur naar voren komen als soorten die een relatief hoog risico op een aanvaring met windmolens hebben en derhalve regelmatig als slachtoffer worden aangetroffen.

Monitoring

Door Ecosensys is recent een pilotstudie (monitoringsonderzoek)² uitgevoerd naar de effecten van kleine windturbines binnen agrarische en niet-agrarische bouwpercelen in het buitengebied van de provincie

¹ Sweco 2019. Evaluatie beleid kleine windmolens Provincie Friesland. Rapportnr. SWNL0242800.

² Jonge Poerik, B. & S. [REDACTED] 2020. Pilot project effecten kleine windturbines op vogels en vleermuizen. Provincie Groningen.

Groningen. Met behulp van o.a. (warmtebeeld)camera's en vleermuisdetectors en aan de hand van slachtofferregistraties is gekeken naar de risico's van kleine windturbines voor vogels en vleermuizen.

- *Vogels*

Uit het monitoringsonderzoek blijkt dat verschillende vogelsoorten in de buurt van kleine windturbines kunnen voorkomen. De soorten die het meest in de risicozone van de kleine windturbines aanwezig zijn en derhalve een verhoogde kans op aanvaring hebben zijn boerenwaluw, huiswaluw, spreeuw en torenvalk. Ook uilen zoals ransuil en kerkuil lopen een verhoogd risico op aanvaring omdat ze zich binnen de risicozone van een kleine windturbine kunnen begeven. Bij slachtofferonderzoek bij kleine windturbines in Groningen zijn vrijwel geen vogelslachtoffers gevonden. Alleen een juveniele houtduif en een huiswaluw, waarvan niet met zekerheid is vast te stellen of die door de windturbines zijn gedood.

- *Vleermuizen*

Uit het monitoringsonderzoek blijkt dat verschillende vleermuissoorten in de buurt van kleine windturbines kunnen voorkomen. De soorten die het meest in de risicozone van de kleine windturbines aanwezig zijn en derhalve een verhoogde kans op aanvaring hebben zijn de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Uit observaties met warmtebeeldcamera's zijn echter geen aanvaringen van vleermuizen met de windturbines vastgesteld en er zijn ook geen slachtoffers gevonden tijdens het slachtofferonderzoek. Vastgesteld is dat vleermuizen een hoge mate van ontwijkingsgedrag vertonen voor de kleine windturbines. Op plekken waar een verhoogde vleermuisactiviteit kan worden verwacht zoals in de buurt van vliegroutes of begroeiing die gebruikt wordt als foerageergebied kunnen slachtoffers echter niet worden uitgesloten.

4.3 Effecten en toetsing vogels

Ten aanzien aanvaringsrisico's blijkt uit de risicobeoordeling van Sweco dat met name grotere vogels die binnen een straal van ca. 100 meter van het erf broeden een verhoogd risico lopen. De windmolen staat op een locatie waar op voorhand geen structurele vliegbewegingen van kwetsbare vogels zoals uilen (o.a. kerkuil, ransuil, steenuil) en roofvogels (o.a. torenvalk, boomvalk en buizerd) hoeven te worden verwacht. Op de molenlocatie staan geen bomen of gebouwen waarin vogels kunnen broeden. In de bebouwing op het erf broeden geen roofvogels of uilen zoals kerkuil, steenuilen of torenvalken. Op het erf hangt geen torenvalkkas. Van aantasting van nesten van gebouw- of boombewonende vogels tijdens de aanlegfase is derhalve geen sprake.

In de NDFF zijn geen waarnemingen van roofvogels of uilen bekend uit het plangebied of de directe omgeving. Op het erf vindt dagelijks veel bedrijvigheid plaats, gerelateerd aan de functie van het agrarisch bedrijf. Omdat er geen grotere residente vogels op het erf zelf verblijven en ter plaatse van de turbinelocatie ook geen geschikt leefgebied aanwezig is voor roofvogels en uilen, is geen sprake van structurele vlieg- of foerageerbewegingen van dergelijke vogels op de turbinelocatie. De kans op aanvaring van dergelijke vogels met de kleine windturbine is derhalve nihil. Van een voorzienbare sterfte van roofvogels en uilen door de kleine windturbine is geen sprake. Van het opzettelijk doden van uilen of roofvogels in de zin van artikel 3.1 Wet natuurbescherming is geen sprake.

Op het erf zijn tijdens het veldbezoek geen (oude) nesten van boerenwaluwen aangetroffen en aan de buitengevels van de bebouwing zijn geen (oude) nesten van huiswaluw aangetroffen. Er zijn geen roepende of zingende huismussen gehoord, wat kan duiden op aanwezigheid van broedende huismussen op het erf. Omdat er geen nestplaatsen van zwaluwen of huismus op het erf aanwezig zijn en ter plaatse van de turbinelocatie ook geen geschikt foerageergebied aanwezig is, is er geen sprake van structurele vlieg- of foerageerbewegingen van dergelijke vogels op de turbinelocatie. Voor overige vogelsoorten geldt eveneens dat geen structurele vliegbewegingen over de molenlocatie naast het agrarisch erf verwacht worden, waardoor de kans op het opzettelijk doden van overige vogels nihil is.

Ten aanzien van trekvogels geldt dat tijdens de voor- en najaarstrek die meestal op grote hoogte (> 150 meter) en over een breed front plaatsvindt de risico's op aanvaring met windmolens over het algemeen kleiner zijn dan bij lokale vliegbewegingen die meestal op lagere hoogte (< 150 meter) plaatsvinden. Voorbeelden van dergelijke lokale vliegbewegingen zijn de hoog- en laagwatertrek van steltlopers in

getijdengebieden en slaaptrek van bijv. eenden (soms ook zwanen, ganzen, meeuwen en sterns) tussen rust- en voedselgebieden. Veel van deze verplaatsingen gebeuren in de schemering of 's nachts op lagere hoogte van 150 meter. Door [REDACTED] (1992)³ is een zoneverdeling gemaakt op basis van vlieghoogtes van vogels in een studie naar aanvaringskansen gerelateerd aan vlieghoogtes van (trek)vogels:

- Zone 1: tot 15 meter hoogte
- Zone 2: 15 tot 50 meter hoogte
- Zone 3: 50 tot 65 meter hoogte
- Zone 4: 65 tot 150 meter hoogte

Ten aanzien van trekvogels geldt dat deze niet of nauwelijks in zone 1 vliegen, de zone waarin het grootste deel van het rotoroppervlak van een kleine windturbine van het type EAZ-13.2 zich bevindt. De ashoogte van deze kleine windturbine is 15 meter en de tiphoogte ca. 21 meter. Dit is een vergelijkbare hoogte als die van een grote boom of een hoger gebouw. Zoals ook blijkt uit de risicobeoordeling van Sweco en de pilotstudie van Ecosensys in Groningen, lopen trekvogels geen grote risico's op aanvaring met een kleine windturbine waarvan het rotoroppervlak beperkt is qua omvang en zich grotendeels in zone 1 bevindt. De kans op aanvaring van trekvogels met de kleine windturbine is nihil, zeker omdat ter plaatse van de windturbine geen sprake is van bijzondere omstandigheden zoals hoog- en laagwatertrek van steltlopers in getijdengebieden of slaaptrek van bijv. eenden (soms ook zwanen, ganzen, meeuwen en sterns) tussen slaapplekken en voedselgebieden. Van een voorzienbare sterfte van trekvogels door de kleine windturbine is geen sprake. Van het opzettelijk doden van trekvogels in de zin van artikel 3.1 Wet natuurbescherming is geen sprake.

De voorgenomen plaatsing van een kleine windmolen leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten. Geconcludeerd wordt dat de kans op het opzettelijk doden van vogels, in de zin van artikel 3.1 Wet natuurbescherming nihil is. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.4 Effecten en toetsing vleermuizen

Ten aanzien van vleermuizen geldt dat de kans op aanvaringsslachtoffers groot is wanneer er structurele vliegbewegingen op de turbinelocatie kunnen plaatsvinden. Dit kan zijn bij aanwezigheid van een kraamverblijfplaats op korte afstand van de turbine. Er kunnen dan in korte tijd veel uitvliegende dieren passeren op weg naar hun foerageergebieden. Ook wanneer de turbine in of op korte afstand van lijnvormige landschapselementen staat die als vliegroute gebruikt worden, kunnen in korte tijd veel dieren passeren. Wanneer er veel opgaande begroeiing rondom de turbinelocatie aanwezig is, kan sprake zijn van essentieel foerageergebied waar 1 of meerdere vleermuizen structureel foerageren. Tot slot kan sprake zijn van een verhoogd aanvaringsrisico op trekroutes van trekkende vleermuissoorten, zoals bijv. de ruige dwergvleermuis.

De kleine windturbine staat op een locatie waar geen structurele vliegbewegingen van vleermuizen zullen plaatsvinden. Het erf ligt in een relatief open omgeving en de kleine windturbine staat op intensief beheerd agrarisch cultuurland. In de directe omgeving van de turbinelocatie is geen opgaande begroeiing aanwezig waarbij vleermuizen zouden kunnen foerageren. Van essentieel foerageergebied is eveneens geen sprake, vanwege het ontbreken van opgaande begroeiing op of rond de turbinelocatie. Van een migratieroute van bijv. ruige dwergvleermuis is evenmin sprake. Gestuwde trek van migrerende vleermuizen vindt plaats langs bijv. de kust, rivieren of dijken en soms boven grote kanalen. Dergelijke elementen liggen niet in de buurt van de turbinelocatie. Bovendien vindt vleermuistrek in de regel op grotere hoogte plaats dan de ashoogte van deze kleine windturbine.

De voorgenomen plaatsing van een kleine windmolen leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten. Geconcludeerd

³ [REDACTED] J.E., 1992 a-d. De invloed van de Sep-proefwindcentrale te Oosterbierum (Fr) op vogels, 1: aanvaringsslachtoffers, 2: nachtelijke aanvaringskansen, 3: aanvlieggedrag overdag, 4: verstoring. RIN-rapport 92/2-5. Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO), Arnhem.

wordt dat de kans op het opzettelijk doden van vleermuizen, in de zin van artikel 3.5 Wet natuurbescherming nihil is. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

4.5 Effecten en toetsing overige soort(groep)en

Tijdens het veldbezoek is geconstateerd dat er op de molenlocatie geen geschikte standplaatsvereisten voor beschermde plantensoorten aanwezig zijn. De molenlocatie wordt geplaats op intensief beheerd grasland en grenst aan agrarisch erf en grasland.

Aanwezigheid van beschermde plantensoorten op de molenlocatie kan op voorhand worden uitgesloten. Ter plaatse van de molenlocatie is geen oppervlaktewater aanwezig dat geschikt is als leefgebied voor niet-vrijgestelde beschermde soorten vissen, amfibieën of reptielen zoals ringslang. Er staan geen bomen of gebouwen op de molenlocatie waarin verblijfplaatsen van bijv. eekhoorn, boommarter of steenmarter aanwezig kunnen zijn. Ook voor kleine marterachtigen is de molenlocatie ongeschikt als verblijfplaats of als essentieel leefgebied. Hiervoor ontbreekt voldoende dekking in de vorm van struweel, houtstapels e.d. Voor beschermde soorten ongewervelden zoals dagvlinders en libellen ontbreekt geschikt leefgebied op de molenlocatie. Effecten op niet-vrijgestelde overige soort(groep)en kunnen op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

De voorgenomen plaatsing van een kleine windmolen aan de [REDACTED] te [REDACTED] leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000. Een nadere effectbeoordeling in de vorm van een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5.2 Wet natuurbescherming; soortenbescherming

De voorgenomen plaatsing van een kleine windmolen leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten. Geconcludeerd wordt dat de kans op het opzettelijk doden van vogels en vleermuizen, in de zin van artikel 3.1 en 3.5 Wet natuurbescherming nihil is. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Voor andere niet-vrijgestelde beschermde soorten geldt dat ze niet aanwezig zijn vanwege het ontbreken van geschikt biotoop of geen sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

5.3 Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

Vanwege de ligging buiten het Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone, hoeft voorgenomen initiatief niet getoetst te worden aan provinciale beleidsregels ten aanzien van de bescherming van het Gelders Natuurnetwerk (geen externe werking). Verdere toetsing in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.

5.4 Weidevogelgebieden

De molenlocatie ligt buiten gronden die in Gelderland zijn aangewezen als belangrijk weidevogelgebied. Er is geen sprake van een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het weidevogelleefgebied waar de turbinelocatie in de omgeving van ligt. Er is geen sprake van verlies aan geschikt broedbiotoop omdat de molen enkele meters ten noordwesten van het erf van een agrarisch bedrijf wordt geplaatst. Tevens is er geen sprake van een wezenlijke verstoring van belangrijk weidevogelgebied. Er zijn in de NDFF zijn geen recente waarnemingen van territoria van weidevogels aanwezig. De voorgenomen plaatsing van een kleine windturbine naast het erf van het agrarisch bedrijf aan de Griesdijk 3 is derhalve niet in strijd met de bepalingen uit de provinciale ruimtelijke verordening van de provincie Gelderland ten aanzien van belangrijke weidevogelgebieden.